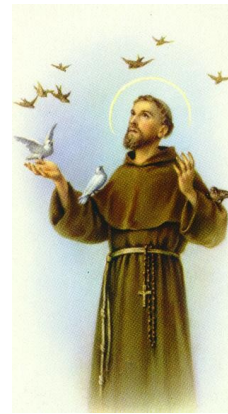

František z Assisi, řeholník, zakladatel řádu OFM

narozen: v r. 1181/82 v Assisi, Itálie

zemřel: 3. října 1226 v Assisi

patron Itálie (1939); Assisi; basilejského biskupství; Katolické akce v Itálii (1939); františkánů; chudých; sociální práce; ochrany přírodního prostředí; kupců, krejčích, soukeníků, tkalců, lnářů a tapetářů; proti bolestem hlavy; proti moru

Jedno z nejkrásnějších slov o Františku z Assisi řekl slavný Dante Alighieri, velký italský básník: „**Vyšel nad světem jako slunce.**“ Můžeme vyjádřit vroucněji, co lidstvu daroval tento „Poverello“ (Chudáček) z Umbrie, „serafínský světec“? Státisíce lidí proudí rok co rok do středověkého městečka Assisi pod horou Subasio, aby zachytili něco z tohoto slunce, které obklopovalo život a působení svatého Františka. Stojí uchvácení v jedinečně krásné bazilice sv. Františka, s jejíž stavbou se započalo dva roky po smrti zakladatele řádu, sestupují dolů do spodního kostela a odtud ještě jednou dolů do krypty, kde je Františkův hrob. Co se asi děje ve snoubencích, kteří si zde před Františkovou schránkou v náhrobní kapli vyměňují prsteny? Co pocítují rodiče, kteří zde dávají pokřtít své novorozence?

František spatřil světlo světa na přelomu let 1181/82 jako syn obchodníka Petra Bernardone a Francouzky Jany Pica v Assisi. Ještě dnes můžeme shlédnout části Bernardonova domu a místo, kde se František narodil (dnes kaple). Křestní jméno malého Františka bylo vlastně Jan, avšak byl od narození nazýván Francesco (malý Francouz). Během svého mládí se František vůbec nezříkal světských požitků, byl to veselý mladík, plný života. Jeho cílem byla kariéra rytíře. V roce 1202 odešel ve svých 20 letech do války mezi městy Assisi a Perugií. Jednorozční zajetí ve tmavých sklepeních Perugia přivedlo obrat. František poznal, že v životě musí být ještě něco jiného než blahobyt a tělesné požitky. Utvrdila ho pouť do Říma. František byl fascinován úctou, které se dostávalo Ježíši Kristu. Avšak ještě nevěděl, jak by měl uspořádat svůj život. V roce 1205 došlo k rozhodující události. Jako často předtím se František modlil v malém zapadlém kostelíku sv. Damiána pod Assisi. Náhle uslyšel, jak k němu mluví Kristus z kříže: „Františku, dej zase do pořádku můj rozpadlý dům!“ František vzal tuto výzvu doslova, prodal četné balíky sukna svého otce a předal výtěžek faráři u sv. Damiána, aby mohl zase upravit kapli. Zuřivý otec Bernardone vyzval Františka, aby vrátil kupní cenu nebo že se musí vzdát dědictví. František všechno vrátil - a navíc se

ještě vzdal dědictví. Před zraky biskupa a velkého množství lidí se zbavil svých šatů. Nahý vyběhl z města - to bylo jeho rozloučení se společností.

Krátce nato uslyšel František při mši v kostelíku P. Marie Andělské, tehdy ještě malém, v rovině pod Assisi slova Lukášova evangelia: „Neberte s sebou ani měšec ani mošnu a žádnou obuv.“ A tu František poznal, že mu byla ukázána cesta. Zrodil se „Poverello“, nejchudší z chudých. František odložil svou obuv, navlékl si hnědou kutnu, zavázal ji provazem a vydal se jako žebrák na cesty.

Brzy se k Františkovi, kterého obyvatelé Assisi prohlásili za blázna, připojilo několik stejně smýšlejících druhů. Jako učedníci Ježíšovi procházeli Umbrií a kázali. Každý musel napřed slíbit chudobu. Už se rýsoval ideál budoucího žebravého řádu.

V roce 1210 šel František s dvanácti druhy k papeži Inocencovi III. do Říma a dostal od něho potvrzení první jednoduché františkánské řehole. To byl okamžik zrodu františkánského řádu. Příliv k Františkovi a jeho myšlenky chudoby brzy neznal mezí. Aby otevřela i ženám přístup ke společenství, založila v roce 1212 Klára z Assisi, přítelkyně a věrná družka Františkova, „ženskou“ větev františkánů, řád klarisek, zvaný také „druhým řádem“. Žebravý řád stále rostl. Od benediktinů dostal František darem kostelík P. Marie Andělské s kousíčkem půdy. Nazval ho „Porciuncula“ (malý dílek) a zřídil vedle kostela dům, který se stal kmenovým klášterem františkánského řádu. Brzy se žebraví mniši vyrojili do celého světa a hlásali novou myšlenku, která se zrodila v Umbrii. František sám cestoval v r. 1212 do Dalmácie a v r. 1213 až 1215 do Španělska. Marně se pokoušel v r. 1219, během páté křížové výpravy, ve městě Damiette obrátit egyptského sultána el Malika el Kamil. Když nával laiků, i ženatých, byl k františkánům stále větší, založil František v r. 1221 takzvaný třetí řád, terciáře, a otevřel tak další skupině přístup k řádu Menších bratří, nebo, jak se také nazývali, řádu minoritu. V listopadu 1223 potvrdil papež Honorius III. novou řeholi františkánů, nazývanou „konečnou“ (definitivní). František z Assisi měl na církev a společnost Západu vliv jako málo církevních osobností. Zakladatel řádu, kterého vyznačovala nevyčerpatelná láska ke všem tvorům - nazýval je „moji bratři a sestry“ -, který kázal zvířatům a své pocity vyjadřoval v báječných básních a dopisech - pomysleme jen na slavnou „Píseň bratra slunce“ tento skromný, pokorný muž změnil svět. Pro sebe samého viděl po celý život jen jeden cíl: chtěl být stále blíže Kristu. 24. září 1224 se svému Pánu přiblížil víc než kdy předtím: během hluboké extáze na hoře u La Věrný se na Františkově těle objevily jizvy (stigmata) Ježíše Krista. Šlo přitom o první bezpečně dosvědčenou stigmatizaci vůbec. František, který ze skromnosti zůstal po celý život jáhnem a z pokory nechtěl přijmout kněžské svěcení, musel v posledních letech před smrtí snášet těžká utrpení. Ke zhubnutí a vyčerpání

následkem neúnavné, těžké misijní činnosti hrozilo Františkovi ještě oslepnutí; pro silné bolesti končetin se často skoro nemohl hýbat, kromě toho ho soužily bolesti žaludku a jater. Aby vyléčili jeho oční nemoc, dopravili Františka v létě 1226 do Sieny do tehdy slavné lékařské školy. Avšak František už v sobě cítil předtuchu smrti, která se ho zmocňovala stále víc. Neměl už vůli k životu, už si nechtěl dát pomoci. Ještě v

Sieně diktoval svému nástupci ve funkci řádového generála, věrnému bratru Eliášovi, svou poslední vůli.

Na márách dopravili těžkoodění vojáci světce - jímž se stal pro svůj národ už dávno - zpět do jeho milované Porciunculy, tam, kde kdysi všecko začalo. Ostré hlídání bylo nutné, protože všude po cestě čekali lupiči, aby se zmocnili „nejcennějších ostatků Itálie“. Loupeže relikvií patřily v té době v Itálii k běžným přečinům. Nebyla to žádná klidná smrt, jakou František měl. V Porciunculi položili Františka, jak si to přál, na podlahu chatrče, která byla vlastně vždycky jeho pravým domovem. Tváří v tvář smrti diktoval ještě několik řádků své řádové družce Kláře. Svým bratrům řekl, co se má stát s jeho tělem. V noci toho 3. října 1226 zavřel František z Assisi oči navždy. Teprve příštího dne objevili stigmata na jeho vychrtlém těle.

Ani ne dva roky po jeho smrti prohlásil Řehoř IX. 16. července 1228 Františka za svatého. Den předtím položil papež základní kámen k bazilice sv. Františka, nádhernému chrámu k uchování světcových ostatků. Když byl r. 1230 spodní kostel baziliky dohotoven, dal tam bratr Eliáš pohřbít tělo zakladatele řádu na tajném místě, opět z obavy před lupiči relikvií. Teprve po staletích, po několikaletých marných vykopávkách, našli r. 1818 podzemní kryptu se světcovými ostatky a vytvořili dojemný náhrobek, který do dnešního dne navštěvují statisíce poutníků.

O Františkovi z Assisi, který je od r. 1939 uctíván jako hlavní patron Itálie, by se dalo ještě mnoho vyprávět, jeho mimořádný život je nevyčerpatelný. Nakonec slovo od něho samého, slovo, které vyjadřuje všechno o bytosti tohoto jedinečného člověka: „**Vyvolil jsem svatou chudobu za svou paní, abych měl své duchovní a tělesné slasti a bohatství.**“

Úcta a tradice: Františkův kult doznal rychle na celém Západě neuvěřitelného rozmachu, v neposlední řadě pro první známou stigmatizaci. Františkovy kostely byly zřizovány od 13. století na mnoha místech Evropy, mezi jiným v Kolíně, Basileji,

Lausanne a Lyoně; mnohá města jmenovala Františka z Assisi svým patronem. František byl ve středověku vzýván jako patron v Schiffbriichigenu, Blindenu, Lahmenu a Stráflingenu. Ostatky jsou uctívány kromě Assisi také v Římě, Arezzu, Cortoně, Florencii a Kriensu ve Švýcarsku.

Znázorňování: největší význam při znázorňování má asi nejstarší obraz zakladatele řádu; freska je v Sacro Speco v klášteře sv. Benedikta v Subiaco (jeskyně, kterou Benedikt užíval jako poustevnu) a byla zhotovena ještě za Františkova života (1224). František tam má kapuci na hlavě. Skoro na všech znázorněních má František jednoduchý oděv, často s kapucí. Mívá u sebe krucifix, umrlčí lebku, zeměkouli, říšské jablko, bořící se dům, liliovou tyč, jehně a vlka. Často je František znázorněn se stigmaty. Mnohé obrazy ukazují zakladatele řádu s příhodami z jeho života, například při kázání ptákům, při péči o malomocné, při zřeknutí se otce, s řádovou řeholí u papeže Inocence III., při přijímání stigmat nebo při setkání s Dominikem.

(z listu sv. Františka)

Nejvyšší Otec oznámil skrze svého svatého archanděla Gabriela svaté a slavné Panně Marii, že jeho Slovo, tak vznešené, svaté a slavné, sestoupí z nebe. Z jejího lůna Syn Boží skutečně přijal lidské tělo, podrobené křehkosti jako tělo naše. Byl nade všechno bohatý, a přece si se svou neblahoslavenější Matkou vyvolil chudobu. A když se přiblížilo jeho umučení, slavil se svými učedníky velikonoční večeří. Potom se modlil k Otci: Otče můj, jestliže je to možné, ať mě mine tento kalich.

Vložil však svou vůli do vůle Otcovy. A Otcovou vůlí bylo, aby jeho požehnaný a slavný Syn, nám daný a pro nás narozený, přinesl skrze svou vlastní krev sám sebe jako oběť na oltáři kříže; ne za sebe, vždyť skrze něj všechno povstalo, ale za naše hříchy. Tím nám Kristus zanechal příklad, abychom šli v jeho šlépějích. A Otec chce, abychom byli skrze Krista všichni spaseni a abychom ho přijali s čistým srdcem a čistým tělem.

Jak jsou šťastní a požehnaní ti, kdo milují Pána a dělají to, co říká on sám v evangeliu: Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší, a bližního jako sám sebe. Milujme tedy Boha a uctívejme ho čistým srdcem a čistou myslí, neboť to si přeje nade všechno. Pán říká: Opravdoví ctitelé budou Otce uctívat v duchu a v pravdě. Všichni, kdo ho uctívají, mají ho uctívat v duchu a v pravdě. A proto se k němu obracejme s chválami a prosbami ve dne v noci a říkejme: Otče náš, jenž jsi na nebesích, neboť je třeba stále se modlit a neochabovat.

A kromě toho přinášejme ovoce, které je známkou obrácení. A milujme bližní jako sebe. Mějme lásku a pokoru a podporujme potřebné, protože to očišťuje duši od poskvrny hříchů. Vždyť lidé všechno, co zanechají na tomto světě, ztratí; s sebou si však ponесou odměnu za lásku a za to, co darovali potřebným; za to dostanou od Boha štědrú odměnu a odplatu.

Nechtějme být moudří a chytří podle lidských měřítek, ale spíše buďme prostí, pokorní a čistí. Nikdy nemáme toužit po tom, abychom převyšovali druhé, ale spíše buďme služebníky a buďme podřízeni každému lidskému zřízení kvůli Bohu. A na všech, kdo takto jednají a vytrvají až do konce, spočine Duch Páně a učiní si v nich příbytek; budou syny nebeského Otce, jehož skutky konají, a jsou bratrem, sestrou i matkou našeho Pána Ježíše Krista.

Bože, tys povolal svatého Františka, aby svým životem ukazoval cestu chudoby a pokory a stal se živým obrazem Krista; dej nám svou milost, abychom se i my stávali Kristu podobnými a mohli se radovat ze spojení s tebou. Skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků.